

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Доктор

Ю.О. Лянной

« 14 » квітня 2025 р.

ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Сучасні педагогічні технології в шкільній лінгводидактиці

Суми 2025

Розробник:

Громова Н. В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент
кафедри української мови і літератури

Програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української мови і
літератури

Протокол № 11 від «21» квітня 2025 р.

Завідувач кафедри

Герман В. В., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри
української мови і літератури

Цільова група: учителі української мови і літератури, науково-педагогічні працівники

Обсяг : 30 годин (1 кредит ЄКТС)

Форма підвищення кваліфікації: очно-дистанційна, дистанційна

Мета: удосконалення професійних компетентностей учителів-словесників, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, на основі оновлення змісту, форм і методів навчання, впровадження інноваційних технологій в освітній процес.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

- ознайомлення з особливостями інноваційних освітніх процесів в умовах Нової української школи;
- вивчення сутності та особливостей інноваційної педагогічної діяльності;
- визначення шляхів формування готовності учителів-філологів до інноваційної діяльності;
- ознайомлення вчителів інформатики із сучасними електронними освітніми ресурсами, інформаційно-комунікаційними технологіями, навчальними онлайн-платформами, онлайн-сервісами, програмами доповненої та віртуальної реальності;
- усвідомлення особливостей реалізації конкретних інноваційних технологій на уроках української мови, визначення переваг їх використання;
- вироблення умінь вибирати і педагогічно доцільно застосовувати новітні технології в залежності від мети і завдань навчання.

Напрями підвищення кваліфікації: розвиток професійних компетентностей (знання навчального предмета, фахових методик, технологій), що забезпечать формування у здобувачів освіти ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності, визначених частиною першою статті 12 Закону України "Про освіту", використання інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі.

Очікувані результати навчання: підвищення кваліфікації, насамперед, передбачає розвиток і формування інформаційно-цифрової компетентності вчителя-словесника як здатності орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності, а також вдосконалення набутих та формування й розвиток нових загальних і професійних компетентностей:

1. Оновлення теоретичних знань щодо сучасних педагогічних технологій та інноваційних підходів в освіті.
2. Здатність обґрунтовано обирати та впроваджувати ефективні методи навчання, з урахуванням вікових особливостей учнів та навчальних цілей.

3. Опанування інструментів цифрової педагогіки, зокрема інтерактивних платформ, додатків та онлайн-сервісів для організації навчального процесу.

4. Розвиток навичок формувального оцінювання та компетентнісного підходу у викладанні навчальних предметів.

5. Удосконалення вмінь організовувати інтерактивні, проєктні та змішані форми навчання.

6. Формування індивідуальної освітньої траєкторії професійного розвитку, здатність до самоаналізу та рефлексії власної педагогічної діяльності.

7. Застосування принципів інклюзивної освіти та ефективне використання технологій для підтримки учнів з особливими освітніми потребами.

8. Підвищення мотивації до інноваційної діяльності та впровадження змін у власній практиці.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

1. Мовно-комунікативна компетентність (А1)

- Ефективна взаємодія з учнями, колегами, батьками, використовуючи сучасні форми комунікації.

- Створення партнерського освітнього середовища.

2. Предметно-методична компетентність (А2)

- Здатність проєктувати й організовувати освітній процес з урахуванням сучасних педагогічних технологій.

- Впровадження інноваційних та цифрових засобів навчання.

3. Інформаційно-цифрова компетентність (А3)

- Використання цифрових технологій, електронних ресурсів і навчальних платформ.

- Формування цифрової грамотності учнів.

4. Прогностична компетентність (Г1)

- Розроблення і реалізація навчальних програм, уроків, проєктів із використанням сучасних методик і технологій.

5. Організаційна компетентність (Г2)

6. Оцінювально-аналітична компетентність (Г3)

- Застосування формувального оцінювання.

- Розроблення критеріїв і засобів вимірювання навчальних досягнень учнів.

7. Психологічна компетентність (Б1)

- Урахування індивідуальних освітніх потреб, вікових та психологічних особливостей учнів.

- Застосування технологій розвитку критичного мислення, співпраці, емоційного інтелекту.

8. Здатність до навчання впродовж життя (Д1)

- Здатність до самоаналізу, самооцінки, постійного професійного вдосконалення.

- Впровадження результатів моніторингу у власну педагогічну практику.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність курсу «Сучасні педагогічні технології в шкільній лінгводидактиці» зумовлена потребою підвищення професійної майстерності вчителя відповідно до оновленого Професійного стандарту вчителя ЗЗСО (2024 р.), який визначає нові орієнтири педагогічної діяльності у контексті трансформації освіти. Зокрема:

1. Необхідність оновлення педагогічних компетентностей

Відповідно до Стандарту, вчитель має володіти сучасними методами і технологіями навчання, орієнтованими на розвиток ключових компетентностей учнів. Курс забезпечує формування здатності ефективно використовувати технології проєктного, інтегрованого, діяльнісного, змішаного та дистанційного навчання.

2. Розвиток цифрової грамотності та цифрової педагогіки

Професійний стандарт акцентує на володінні цифровими інструментами для планування, організації, моніторингу та оцінювання освітнього процесу. Курс передбачає практичне опанування цифрових платформ, сервісів і застосунків для реалізації сучасних педагогічних стратегій.

3. Компетентнісно орієнтоване навчання

Зміщення акценту з передачі знань на формування наскрізних умінь і життєвих компетентностей вимагає від учителя володіння технологіями, що сприяють критичному мисленню, комунікації, співпраці, креативності. Курс дає змогу інтегрувати такі технології в освітню практику.

4. Безперервний професійний розвиток

Стандарт 2024 року передбачає самоаналіз і рефлексію педагогічної діяльності, здатність до оновлення власної практики. У процесі навчання педагог формує індивідуальну траєкторію професійного вдосконалення, навчається застосовувати ефективні моделі самооцінювання та моніторингу результатів навчання.

Програму укладено за такими модулями:

Модуль 1. Інноваційна діяльність педагога.

Модуль 2. Сучасні освітні технології в професійній діяльності вчителя-словесника.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Модуль 1. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА

Тема 1.1. Особистісно зорієнтований підхід як умова інноваційної діяльності педагога.

Поняття про педагогічну інноватику, її розвиток. Передумови виникнення педагогічної інноватики. Тлумачення понять „інновація”, „новація”, „новизна”. Основні компоненти інноваційного процесу.

Продукти інноваційної діяльності педагога. Форми інноваційної діяльності. Значення передового педагогічного досвіду у інноваційній діяльності вчителя. Компоненти інноваційної діяльності педагога. Особливості інноваційної педагогічної діяльності.

Витоки особистісно зорієнтованого підходу до навчання і виховання. Основні ознаки сучасної особистісно зорієнтованої навчально-виховної моделі. Умови ефективності здійснення особистісно зорієнтованого підходу у навчально-виховному процесі.

Тема 1.2. Сутність і особливості сучасних технологій навчання.

Теоретичні засади застосування педагогічних технологій: лінгводидактичний аспект. Особливості технологічного підходу до мовної освіти. Загальна характеристика сучасних навчальних технологій. Основні вимоги до особистісно зорієнтованих технологій.

Тема 1.3. Класифікації інноваційних технологій навчання.

Класифікації перспективних технологій навчання за різними критеріями: педагогічні технології на основі гуманізації і демократизації педагогічних стосунків; педагогічні технології на основі активізації та інтенсифікації діяльності учнів; педагогічні технології на основі ефективності організації й управління процесом навчання та інші.

Модуль 2. СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА

Тема 2.1. Технології дистанційного та змішаного навчання.

Поняття про дистанційне і змішане навчання. Сучасні освітні платформи Moodle, GoogleClassroom, ZOOM. Інноваційні онлайн-сервіси в професійній діяльності вчителя-словесника: Mentimeter, Learning Apps, Interactive, WhiteBoard та ін. Основні елементи дистанційного навчання: дистанційні курси; веб - сторінки й сайти; електронна пошта; форуми й блоги; чат і ICQ; теле - і відео конференції віртуальні класні кімнати.

Засоби навчання нового покоління в шкільному курсі української мови. Особливості використання онлайн-інструментів у професійній діяльності вчителя-словесника.

Тема 2.2. Технології розвивального навчання.

Основні дидактичні принципи концепції Л.В. Занкова. Дидактичні принципи концепції В.В. Давидова – Д.В. Ельконіна. Мета і завдання розвивального навчання. Використання елементів розвивального навчання на уроках української мови.

Тема 2.3. Технології інтерактивного навчання та інструменти тренерства у навчальному процесі.

Поняття про технології інтерактивного навчання: сутність, мета, особливості взаємодії. Характеристика технології кооперативного навчання; технології колективно-групового навчання; технології ситуативного моделювання; технології опрацювання дискусійних питань. Особливості застосування інтерактивних технологій в сучасній школі.

Тема 2.4. Ігрові технології навчання в шкільному курсі української мови.

Педагогіко-психологічні особливості гри. Гра як вид діяльності, функції гри. Класифікації ігор за характером педагогічного процесу. Етапи підготовки та проведення навчальної гри. Використання ігрових технологій на уроках української мови та літератури. Онлайн-сервіс Kahoot – інтерактивні навчальні ігри: вікторини, обговорення, опитування.

Тема 2.4. Проєктне навчання на заняттях з мови.

Історія виникнення методу проєктів. Технологія проєктування. Мета і завдання навчального проєктування. Основні вимоги до використання технологій. Типологія проєктів.

Тема 2.5. Інформаційно-комунікаційні технології навчання.

Роль ІКТ у навчальному процесі. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології та засоби на уроках української мови: хмарні, web-технології, смартфони, штучні інтелекти та інші гаджети. Головні дидактичні функції, які реалізуються за допомогою ІКТ на уроках української мови. Орієнтовна структура уроку з використанням ІКТ. Мультимедійні технології.

Тема 2.6. Медіатехнології на уроках української мови.

Медіаосвіта і медіа культура сучасної особистості. Медіаконтент та його види: відеоролики; ментальні карти; медіатексти (інтерв'ю, коментарі, есе, реклама); анімаційні фільми; креолізовані тексти (буктрейлер, комікс (манга), постер, буклет, фото колаж, логотип, скрапбукінг, «дуддл», кардмейкінг тощо); мультфільми; відеокліпи; флешмоби; веб-квести; медіа-акції; скайп-конференції; флеш-ігри; постери; плейкасти тощо).

Медіаконтент на уроках української мови як засіб формування умінь критичного сприймання, аналітичного опрацювання, оцінювання достовірності та об'єктивності інформації; підвищення якості комунікативної компетентності; зміцнення національної ідентичності, формування свідомої патріотичної особистості.

Розподіл годин за видами діяльності

Назви тем	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Усього
Модуль 1. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА				
Тема 1.1. Особистісно зорієнтований підхід як умова інноваційної діяльності педагога	1			
Тема 1.2. Сутність і особливості сучасних технологій навчання	1			
Тема 1.3. Класифікації інноваційних технологій навчання	2			
Модуль 2. СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА				
Теми 2.1. Технології дистанційного та змішаного навчання			2	
Тема 2.2. Технології розвивального навчання			2	
Тема 2.3. Технології інтерактивного навчання та інструменти тренерства у навчальному процесі		2	4	
Теми 2.4. Ігрові технології навчання в шкільному курсі української мови			2	
Теми 2.5. Проєктне навчання на заняттях з мови			2	
Теми 2.6. Інформаційно-комунікаційні технології навчання		2	4	
Теми 2.7. Медіатехнології на уроках української мови		2	2	
Разом	4	6	18	28
Підсумковий контроль				2
Усього				30

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правова база

1. Професійний стандарт учителя закладу загальної середньої освіти (оновлений) // Наказ МОН України від 23.12.2020 № 2736 (із змінами 2024 р.).
2. Державний стандарт базової середньої освіти // Постанова КМУ від 30.09.2020 № 898.
3. Концепція “Нова українська школа” (2016, із оновленнями 2023–2024 рр.).

Науково-методичні праці

1. Гуревич Р. С., Слободяник Ю. О. Цифрова компетентність учителя: теорія і практика. Харків: Основа, 2021.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2004. 352 с.
3. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н.П.Наволокова. Харків: Вид. група «Основа», 2009. 176 с.
4. Ефективні технології навчання і контролю якості знань у лінгвістичній підготовці майбутніх фахівців: монографія / за заг.ред. О.Семеног Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. 376 с.
5. Інноваційні методики навчання української мови та літератури: посібник для вчителя / За ред. О. Пометун. Київ: Оріон, 2022.
6. Інноваційні педагогічні технології: посібник / За ред. О.І. Огієнко. Київ, 2015. 324 с.
7. Кадемія М.Ю., Шахіна І.Ю. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі / Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Планер», 2011.
8. Кухаренко В. М. Сучасні педагогічні технології: навчальний посібник. Київ: Ліра-К, 2022.
9. Литвинова С. Г., Пінчук І. О. Змішане навчання: методичні підходи та практики в ЗЗСО. Київ: Інститут цифровізації освіти НАПН України, 2021.
10. Освітні технології НУШ: практичний кейс учителя. Харків: Ранок, 2023. (Серія «Методичний конструктор»).
11. Пехота О.М. Освітні технології: Навчально-методичний посібник / ред. О.М. Пехота. К.: Вид. А.С.К., 2002. 252 с.
12. Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посіб. Київ : А.С.К., 2006. 192 с.
13. Сучасні педагогічні технології. Навчально-методичний посібник / Автор-укладач Федорчук Е.І. Кам'янець-Подільський: Абетка. 2006. 212 с.
14. Чепіль М. М. Педагогічні технології : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2012. 224 с.

Наукові, науково-методичні праці викладача, який забезпечує курс

1. Громова Н.В. Використання інноваційних технологій у процесі викладання української мови у ЗВО // Інновації в освіті та педагогічна майстерність учителя-словесника: збірник матеріалів III Усеукраїнської науково-практичної конференції (м. Суми, 24-25 жовтня 2019 року) / за ред. О. М. Семеног. Суми : Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. С. 139-142.
2. Averina, K., Hromova, N., Hornostaieva, O., Kravchenko, H., Volosatych, O., & Shamayeva, K. (2021). Development of professional competence of teachers in the system of continuing education. *Laplage in Journal*, 7(3), p.591-597 <https://doi.org/10.24115/S2446-62202021731346p.591-597>
3. Ganna Korchagina, Olena Akimova, Alina Drokina, Nataliia Hromova, Hennadii Leshchenko (2024) Pedagogical conditions for the professional development of students of Higher Education through the disciplines of the General University Block/ *Revista Conrado*, 20(97), p. 254-260. <https://conrado.ucf.edu.cu/index.php/conrado/article/view/3653>
4. Громова Н.В. Сучасні цифрові технології у професійній підготовці учителя-словесника. *Філологія і філологічна освіта в епоху цифрової трансформації: європейські виміри, національний контекст, міжкультурна комунікація*. Рига : Izdevnieciba “Baltija Publishing, 2024 (монографія) <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp>
5. Громова Н.В. Активні методи навчання на уроках української мови. *The latest foundations for the development of production, science and education – 2024 : collective monograph. – Nová Dubnica : NES Nová Dubnica s.r.o., 2024. – 115 p. (монографія)* <https://dspace.bdpu.org.ua/handle/123456789/3267>
6. Громова Н.В. Медіаосвіта в системі професійної підготовки майбутнього вчителя-словесника. Тенденції розвитку філологічної освіти в епоху цифровізації: європейський та національний контексти. *Trends in the development of philological education in the era of digitalization: European and national contexts : Scientific monograph*. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2023. 784 p. P.727-743. (монографія). <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-303-3-33>
7. Громова Н.В. Медіаграмотність у структурі професійно-методичної компетентності вчителя-словесника // Академічна культура дослідника в освітньому просторі: європейський та національний досвід: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (14- 15 травня 2020 р).
8. Громова Н.В. Мовнокультурологічна підготовка майбутнього фахівця у курсі «Українська мова за професійним спрямуванням». *Культуромовна особистість фахівця у ХХІ столітті: М-ли міжнар. конф. 6 грудня 2018 р.* Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2018.
9. Громова Н.В. Технологія сучасного заняття з лінгвістичних курсів // *Лінгвістична підготовка майбутніх фахівців: ефективні технології навчання і моніторинг якості: монографія*. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2017. С. 58-112.
10. Громова Н.В. Формування комунікативної компетенції майбутнього вчителя-філолога засобами інформаційних технологій // *Pedagogika Naukowa i Praktyczna Nauka swiatowa: problem i innowacje/ – Warszawa, 2017. –164 str. – S.130-134.*
11. Громова Н.В. Формування медіакомпетентності майбутнього вчителя-філолога засобами медіаосвіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук.журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва*. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. №8 (102).

